

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัย ออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจความต้องการและความพร้อมของนักศึกษาผู้ใหญ่และประชาชนที่จะเข้ารับการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจความต้องการและความพร้อมของประชาชนที่จะเข้ารับการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความต้องการและความพร้อมของประชาชนที่จะเข้ารับการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน โดยผ่านช่องทางเว็บไซต์สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนไทยประยุกต์ และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมกับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนชุดวิชาการฝึกปฏิบัตินวดแผนไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 108 คน ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=108)

ข้อที่	รายการ	จำนวน (n)	ร้อยละ
1 เพศ	ชาย	27	25.00
	หญิง	81	75.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n=108)

ข้อที่	รายการ	จำนวน (n)	ร้อยละ
2	อายุ		
	น้อยกว่า 20 ปี	10	9.26
	ระหว่าง 20 - 30 ปี	33	30.56
	ระหว่าง 31 - 40 ปี	24	22.22
	ระหว่าง 41 - 50 ปี	24	22.22
	ระหว่าง 51 - 60 ปี	8	7.41
	มากกว่า 60 ปี	9	8.33
3	ระดับการศึกษา		
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	2	1.85
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	6	5.56
	ปวช.	5	4.63
	ปวส. / อนุปริญญา	23	21.30
	ปริญญาตรี	45	41.67
	สูงกว่าปริญญาตรี	27	25.00
4	อาชีพ		
	พ่อบ้าน / แม่บ้าน	3	2.78
	รับจ้างทั่วไป	7	6.48
	นักเรียน นิสิต นักศึกษา	19	17.59
	อาชีพอิสระ	9	8.33
	พนักงานเอกชน	3	2.78
	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	38	35.19
	เกษตรกร	0	0
	ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	10	9.26
อื่นๆ	19	17.59	
5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
	ต่ำกว่า 8,000 บาท	13	12.04
	8,001-15,000 บาท	33	30.56
	15,001-20,000 บาท	16	14.81
	20,001-30,000 บาท	18	16.67
	30,001-40,000 บาท	14	12.96
	40,001-50,000 บาท	9	8.33
	มากกว่า 50,000 บาท	5	4.63

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.00 (n=81) มีอายุอยู่ระหว่าง 20 - 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 20 - 30 ปี และระหว่าง 41 - 50 ปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และ น้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.26 ตามลำดับ โดยมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.67 และ ปวส. / อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 21.30 ส่วนใหญ่มีอาชีพ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 35.19 รองลงมา ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และ อื่นๆ ที่มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.59 โดยอาชีพอื่นๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมา ได้แก่ ข้าราชการบำนาญ พนักงานของรัฐ คุณครูเอกชน เป็นต้น รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 8,001-15,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมา 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.67

1.2 ความต้องการและความพร้อมในการเข้ารับการส่งเสริมอาชีพการนวดไทย สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

ตารางที่ 4.2 ความต้องการและความพร้อมส่งเสริมอาชีพการนวดไทยฯ

(n=108)

ข้อ ที่	รายการคำถาม	ความต้องการ และความพร้อม		แปลผล	Ranking
		M	SD		
ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่					
1	ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพ	4.35	0.86	มาก	3
2	ความต้องการในการสืบทอดความรู้และทักษะในการนวดไทยเพื่อสุขภาพ	4.24	0.92	มาก	6
3	ความต้องการชุดความรู้และหลักสูตรปฏิบัติการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับการประกอบวิชาชีพหรือเป็นอาชีพเสริม	4.32	0.88	มาก	5
5	ความต้องการในการเรียนรู้นอกเวลาและตามอัธยาศัยผ่านหลักสูตรออนไลน์ร่วมกับการฝึกปฏิบัติจริง	4.38	0.86	มาก	2
6	ความต้องการหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพจากสถาบันทางการศึกษาที่น่าเชื่อถือและได้มาตรฐาน	4.62	0.69	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

(n=108)

ข้อ ที่	รายการคำถาม	ความต้องการ และความพร้อม		แปลผล	Ranking
		M	SD		
7	ความต้องการด้านเครือข่ายทางการเรียนรู้และความร่วมมือทางการนวดไทยเพื่อสุขภาพ	4.34	0.96	มาก	4
8	วัตถุประสงค์ที่ท่านจะเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่				
	1) ต้องการความรู้และทักษะปฏิบัติการนวดเพิ่มเติม	4.44	0.80	มาก	1
	2) ต้องการสืบทอดภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมในการดูแลสุขภาพ	4.33	0.90	มาก	2
	3) ต้องการใบประกาศนียบัตรเพื่อรับรองความรู้และทักษะการนวดไทยเพื่อสุขภาพ	4.28	1.00	มาก	3
	4) ต้องการหาอาชีพเสริม / รายได้เสริม	4.05	0.95	มาก	4
	5) ต้องการนำไปประกอบเป็นอาชีพหลัก	3.87	1.05	มาก	5
	รวม	4.29	0.92	มาก	
ความต้องการและความพร้อมในการเข้ารับการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน					
9	ความพร้อมทางด้านการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน	4.06	0.90	มาก	-
10	ความพร้อมของระบบเครือข่ายและสัญญาณอินเทอร์เน็ต	3.99	1.00	มาก	-
11	ความพร้อมและความสามารถของอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์				
	1) โทรศัพท์มือถือ / สมาร์ทโฟน / แท็บเล็ต	4.32	0.90	มาก	1
	2) คอมพิวเตอร์ / คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กส่วนตัว	4.09	1.11	มาก	2
	3) คอมพิวเตอร์สำนักงาน	3.16	1.40	ปานกลาง	3
	4) คอมพิวเตอร์ในร้านอินเทอร์เน็ตทั่วไป	2.60	1.50	ปานกลาง	5
	5) คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสาธารณะในห้องสมุด	2.67	1.53	ปานกลาง	4

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

(n=108)

ข้อ ที่	รายการคำถาม	ความต้องการ และความพร้อม		แปลผล	Ranking
		M	SD		
12	ความพร้อมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และเทคโนโลยี				
	1) Facebook	4.20	1.14	มาก	3
	2) YouTube	4.40	0.95	มาก	1
	3) Line	4.29	1.01	มาก	2
	4) e-Mail	3.81	1.34	มาก	4
	5) Messenger (Facebook)	3.65	1.47	มาก	5
13	ความพร้อมของช่วงวันเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน				
	1) เสาร์ อาทิตย์ เวลา 09.00 – 12.00 น.	3.34	1.55	ปานกลาง	2
	2) เสาร์ อาทิตย์ เวลา 13.00 – 16.00 น.	3.44	1.59	ปานกลาง	1
	3) เสาร์ อาทิตย์ เวลา 16.00 – 23.00 น.	3.07	1.63	ปานกลาง	4
	4) วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 09.00 – 12.00 น.	2.24	1.50	น้อย	5
	5) วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 13.00 – 16.00 น.	2.16	1.42	น้อย	6
	6) วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 16.00 – 23.00 น.	3.30	1.73	ปานกลาง	3
14	ความต้องการรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ท่านคิดว่า เหมาะสม				
	1) ศึกษาเอกสาร / คู่มือการเรียนการสอนชุดการนวด ไทยเพื่อสุขภาพด้วยตนเอง	4.04	1.01	มาก	4
	2) ศึกษาสื่อวีดิทัศน์และสื่อผสมผสานต่างๆ ก่อนทำ กิจกรรมฝึกปฏิบัติด้วยตนเองผ่านสื่อการเรียนการ สอนออนไลน์	4.21	0.86	มาก	2
	3) พุดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ได้ตอบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กลุ่มผู้เรียน และสอบถามปัญหากับผู้สอนได้ใน รูปแบบออนไลน์	3.98	0.99	มาก	5
	4) จำลองบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียน เสมือนจริง	3.88	1.18	มาก	6

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

(n=108)

ข้อ ที่	รายการคำถาม	ความต้องการ และความพร้อม		แปลผล	Ranking
		M	SD		
	5) เรียนรู้อย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ตามศักยภาพด้วยตัวเอง	4.13	0.87	มาก	3
	6) ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียน เนื้อหาความรู้ และฝึกปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาด้วยการเรียนรู้ออนไลน์	4.36	0.70	มาก	1
15	ความต้องการสัดส่วนของเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน				
	1) กิจกรรมฝึกปฏิบัติมากกว่านำเสนอเนื้อหา	3.47	1.28	ปานกลาง	3
	2) นำเสนอเนื้อหามากกว่ากิจกรรมฝึกปฏิบัติ	3.53	1.33	มาก	2
	3) นำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมฝึกปฏิบัติในสัดส่วนที่เท่ากัน	3.74	1.33	มาก	1
16	ความต้องการสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ศึกษาเพิ่มเติม				
	1) คู่มือ หนังสือ หรือเอกสารในรูปแบบไฟล์ PDF เพื่อศึกษารายละเอียดเนื้อหาด้วยตนเอง	4.24	0.92	มาก	2
	2) ภาพสไลด์ (PPT) ที่มีข้อความสัมพันธ์กับเนื้อหา	3.88	1.22	มาก	3
	3) การ์ตูนและแอนิเมชันประกอบเนื้อหาที่มีผู้สอนบรรยาย	3.61	1.36	มาก	4
	4) วิดีทัศน์สาธิตการวาด ที่มีภาพตัวอย่าง และเสียงบรรยาย	4.56	0.66	มากที่สุด	1
17	ความต้องการปฏิสัมพันธ์ที่น่าจะมีในการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน				
	1) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน	3.55	1.32	มาก	3
	2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับกลุ่มผู้เรียน	3.81	1.28	มาก	2
	3) ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของทั้งผู้เรียน ผู้สอน และสื่อการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์	4.37	0.76	มาก	1

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

(n=108)

ข้อ ที่	รายการคำถาม	ความต้องการ และความพร้อม		แปลผล	Ranking
		M	SD		
18	ความต้องการลักษณะของกิจกรรมการฝึกปฏิบัติในการเรียนแบบผสมผสาน				
	1) กิจกรรมก่อนการเรียนเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกปฏิบัติ	3.99	0.97	มาก	1
	2) กิจกรรมระหว่างเรียนเพื่อการฝึกปฏิบัติ	3.85	1.18	มาก	2
	3) กิจกรรมหลังเรียนเพื่อการฝึกปฏิบัติ	3.72	1.28	มาก	3
19	ความต้องการวิธีการวัดและประเมินผลในการเรียนแบบผสมผสาน				
	1) คะแนนสอบ	3.38	1.29	ปานกลาง	3
	2) คะแนนฝึกปฏิบัติ	3.68	1.15	มาก	2
	3) คะแนนสอบและคะแนนฝึกปฏิบัติร่วมกัน	4.33	0.82	มาก	1
20	ความต้องการวิธีการและขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน				
	1) แจ้งวัตถุประสงค์ วิธีการเรียนการสอน และการประเมินผลโดยมีคู่มือการเรียนออนไลน์แบบผสมผสานให้ศึกษา	4.30	0.80	มาก	1
	2) นำเสนอเนื้อหา สื่อประกอบ และสื่อผสมผสานอื่นๆ	4.27	0.78	มาก	2
	3) มีกิจกรรมฝึกปฏิบัติการนวดและการทดสอบระหว่างเรียน	4.04	0.97	มาก	5
	4) มีกิจกรรมนำเสนอ และให้ข้อมูลย้อนกลับ	4.03	0.99	มาก	6
	5) สรุปความรู้และกิจกรรม	4.26	0.75	มาก	3
	6) ประเมินผล	4.17	0.90	มาก	4
	รวม	3.80	1.29	มาก	
21	ประโยชน์จากการเข้าร่วมการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน	4.30	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4.2 ความต้องการและความพร้อมในการเข้ารับการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.29, SD = 0.92$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพจากสถาบันทางการศึกษาที่น่าเชื่อถือและได้มาตรฐาน ($M = 4.62, SD = 0.69$) และมีความต้องการอยู่ในระดับมากประกอบไปด้วย ต้องการเรียนรู้นอกเวลาและตามอัธยาศัยผ่านหลักสูตรออนไลน์ร่วมกับการฝึกปฏิบัติจริง ($M = 4.38, SD = 0.86$) ต้องการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ($M = 4.35, SD = 0.86$) ต้องการเครือข่ายการเรียนรู้และความร่วมมือทางการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ($M = 4.34, SD = 0.96$) ต้องการชุดความรู้และหลักสูตรปฏิบัติการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับการประกอบวิชาชีพหรือเป็นอาชีพเสริม ($M = 4.32, SD = 0.88$) และต้องการสืบทอดความรู้และทักษะในการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ($M = 4.24, SD = 0.92$) นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ที่กลุ่มเป้าหมายอยากจะทำร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า ในระดับมาก 3 ลำดับแรก ประกอบด้วย ต้องการความรู้และทักษะปฏิบัติการนวดเพิ่มเติม ($M = 4.44, SD = 0.80$) ต้องการสืบทอดภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมในการดูแลสุขภาพ ($M = 4.33, SD = 0.90$) และต้องการใบประกาศนียบัตรเพื่อรับรองความรู้และทักษะการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ($M = 4.28, SD = 1.00$)

ความต้องการและความพร้อมในการเข้ารับการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.80, SD = 1.29$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทั้งความพร้อมทางด้านการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ($M = 4.06, SD = 0.90$) และความพร้อมของระบบเครือข่ายและสัญญาณอินเทอร์เน็ต ($M = 3.99, SD = 1.00$) อยู่ในระดับมาก ส่วนความพร้อมและความสามารถของอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์ ใน 2 ลำดับแรก ที่อยู่ในระดับมาก ประกอบไปด้วย 1) โทรศัพท์มือถือ / สมาร์ทโฟน / แท็บเล็ต ($M = 4.32, SD = 0.90$) และ 2) คอมพิวเตอร์ / คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กส่วนตัว ($M = 4.09, SD = 1.11$) ความพร้อมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และเทคโนโลยี 3 ลำดับแรก ที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) YouTube ($M = 4.40, SD = 0.95$) 2) Line ($M = 4.29, SD = 1.01$) และ 3) Facebook ($M = 4.20, SD = 1.14$) ความพร้อมของช่วงวันเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน 3 ลำดับแรก อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) เสาร์ อาทิตย์ เวลา

13.00 – 16.00 น. ($M = 3.44, SD = 1.59$) 2) เสาร์ อาทิตย์ เวลา 09.00 – 12.00 น. ($M = 3.34, SD = 1.55$) และ 3) วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 16.00 – 23.00 น. ($M = 3.30, SD = 1.73$) ผู้เรียนมีความต้องการรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองที่คิดว่าเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้ 1) สามารถทบทวนบทเรียน เนื้อหาความรู้ และฝึกปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาด้วยการเรียนรู้ออนไลน์ ($M = 4.36, SD = 0.70$) 2) ศึกษาสื่อวีดิทัศน์ และสื่อผสมผสานต่าง ๆ ก่อนทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติด้วยตนเองผ่านสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ ($M = 4.21, SD = 0.86$) 3) เรียนรู้อย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ตามศักยภาพด้วยตัวเอง ($M = 4.13, SD = 0.87$) 4) ศึกษาเอกสาร / คู่มือการเรียนการสอนชุดการนวดไทยเพื่อสุขภาพด้วยตนเอง ($M = 4.04, SD = 1.01$) 5) พุดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ได้ตอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียน และสอบถามปัญหากับผู้สอนได้ในรูปแบบออนไลน์ ($M = 3.98, SD = 0.99$) และ 6) จำลองบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียนเสมือนจริง ($M = 3.88, SD = 1.18$) ความต้องการสัดส่วนของเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ นำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมฝึกปฏิบัติในสัดส่วนที่เท่ากัน ($M = 3.74, SD = 1.33$) ความต้องการสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ศึกษาเพิ่มเติม ลำดับที่ 1 ในระดับมากที่สุด ได้แก่ วีดิทัศน์สาธิตการนวด ที่มีภาพตัวอย่าง และเสียงบรรยาย ($M = 4.56, SD = 0.66$) และลำดับที่ 2 ในระดับมาก ได้แก่ คู่มือ หนังสือ หรือเอกสารในรูปแบบไฟล์ PDF เพื่อศึกษารายละเอียดเนื้อหาด้วยตนเอง ($M = 4.24, SD = 0.92$) ความต้องการปฏิสัมพันธ์ที่น่าจะมีในการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ค่าเฉลี่ยลำดับแรกอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของทั้งผู้เรียน ผู้สอน และสื่อการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ ($M = 4.37, SD = 0.76$) ความต้องการลักษณะของกิจกรรมการฝึกปฏิบัติในการเรียนแบบผสมผสานในระดับมาก ดังนี้ 1) กิจกรรมก่อนเรียนเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกปฏิบัติ ($M = 3.99, SD = 0.97$) 2) กิจกรรมระหว่างเรียนเพื่อการฝึกปฏิบัติ ($M = 3.85, SD = 1.18$) และ 3) กิจกรรมหลังเรียนเพื่อการฝึกปฏิบัติ ($M = 3.72, SD = 1.28$) ความต้องการในการวัดและประเมินผลการเรียนแบบผสมผสาน คะแนนสอบและคะแนนฝึกปฏิบัติร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($M = 4.33, SD = 0.82$) ความต้องการวิธีการและขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ในระดับมาก ใน 3 ลำดับแรก ประกอบด้วย 1) แจ้งวัตถุประสงค์ วิธีการเรียนการสอน และการประเมินผลโดยมีคู่มือการเรียนออนไลน์แบบผสมผสานให้ศึกษา ($M = 4.30, SD = 0.80$) 2) นำเสนอเนื้อหา สื่อประกอบ และสื่อผสมผสานอื่นๆ ($M = 4.27, SD = 0.78$) และ 3) สรุปลงความรู้และกิจกรรม ($M = 4.26, SD = 0.75$)

โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อ ประโยชน์ที่จะได้จากการเข้าร่วม การส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอน ออนไลน์แบบผสมผสาน อยู่ในระดับ มาก ($M = 4.30, SD = 0.78$)

ตอนที่ 1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

1) วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้เรื่องนวดไทยเพื่อสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็น ดังต่อไปนี้ เห็นด้วยเรื่องส่งเสริมการนวดไทยเพื่อสุขภาพในรูปแบบการเรียนการสอน แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทย โดยเป็นการฝึกทักษะและประสบการณ์เพื่อ สามารถแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และรอบข้าง ($n=14$) รวมถึงเป็นการ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นการสนับสนุนการคงอยู่ของศาสตร์การนวดแผนไทยจาก สถาบันที่น่าเชื่อถือ ($n=12$) และสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ($n=7$)

2) วิธีการศึกษาอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบ การเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ช่วยส่งเสริมการ นวดไทยให้ได้เรียนรู้อย่างสะดวก เพิ่มช่องทางการเรียนรู้ ออนไลน์ เป็นการปรับปรุงและเพิ่มเติม ความรู้ด้วยตนเองได้อยู่ตลอดเวลา และให้ความรู้ สามารถแพร่กระจายในสังคม และเข้าถึงได้ง่าย มาก ($n=16$) โดยที่ไม่จำกัดสถานที่ และเวลาเรียน ลดข้อจำกัดด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ($n=14$) และทำให้ผู้ที่ไม่มีโอกาสเรียนในสถาบันจะได้มีโอกาสรับความรู้เพื่อไปประกอบอาชีพได้ ($n=1$)

3) ประเภทและลักษณะของสื่อที่ต้องการๆ กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่าเป็น สื่อแบบผสมผสาน นำเสนอในรูปแบบคลิปวิดีโอภาพเคลื่อนไหวที่แสดงให้เห็นภาพจริง เข้าใจ ง่าย ไม่ซับซ้อน และสามารถปฏิบัติตามได้จริง ผ่าน YouTube ($n=11$) และสื่อเอกสารการสอน และแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ประกอบ ($n=10$) นอกจากนี้ควรเป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์แบบสื่อสารสอง ทาง (Two way Communication) มีกิจกรรมกลุ่มและส่วนร่วมต่อไปสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ที่บ้าน ($n=10$)

4) องค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างให้ ความเห็นว่า ควรมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ($n=5$) ผู้เรียนและผู้สอน ($n=4$) ปฏิสัมพันธ์ ($n=5$) การติดตามและการประเมินผล ($n=6$) สื่อการเรียนรู้ ($n=11$) เนื้อหาหลักสูตรที่ถูกต้องและ ได้รับการรับรองมาตรฐาน ($n=6$) นอกจากนี้ควรมี วัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ โครงสร้าง และ ช่องทางการเรียนรู้หรือระบบการเรียนการสอนออนไลน์

5) เนื้อหาสาระที่คาดหวังและต้องการในการนวดไทยเพื่อสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า ควรเป็นเนื้อหาสาระที่นำไปปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ได้จริง (n=18) ถูกต้องตามหลักการนวดไทยเพื่อสุขภาพ โดยที่ผู้สอนมีองค์ความรู้และใบประกอบโรคศิลป์ (n=4) นอกจากนี้แล้วควรมีเนื้อหาในเรื่องการนวดเพื่อรักษาโรค นวดผ่อนคลาย นวดเพื่อดูแลผิว (n=3)

6) ข้อเสนอแนะอื่นๆ หรือความต้องการอื่นๆ ในการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า ควรเป็นการเรียนทบทวนเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองที่ไม่ต้องมีค่าใช้จ่าย (n=5) มีแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้เรื่องการนวดฯ (n=2) กำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เช่น ความพร้อมหรือประสบการณ์การทำงาน และมีมาตรฐานการรับรอง การประเมินผลรับรองการเรียน (n=2)

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ตอนย่อย ประกอบไปด้วย

ตอนที่ 2.1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ตอนที่ 2.2 ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้น ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 2.1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ผลการดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานและติดต่อนัดหมาย ขอสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลไปศึกษา สังเคราะห์ และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบ รวมทั้งทราบถึงเทคนิค กลยุทธ์ ปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้รูปแบบ และการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้ใช้ระยะเวลาการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญต่อท่าน ประมาณ 90 – 120 นาที และบางท่านเป็นการสัมภาษณ์ออนไลน์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง โดยสอบถามในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ ผลการวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ความ

คิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้สรุปรายละเอียดทิศทางความคิดเห็นและความสอดคล้องทางความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลและสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญที่ให้การสัมภาษณ์และให้ข้อมูลวิจัยเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบและจัดระบบสื่อการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตรและการสอน การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน การวัดและประเมินผลทางการศึกษา รวมไปถึงการวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จากทั้งในสถาบันการศึกษา เอกชนและสถาบันการศึกษาของรัฐ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

2.1 ลักษณะและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ควรเป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนแบบออนไลน์และแบบเผชิญหน้า (ออฟไลน์) โดยมีสัดส่วนที่ชัดเจนขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มีกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองในเชิงทฤษฎีแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดเนื้อหาเป็นผู้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน รูปแบบการเรียนรู้ต้องมีความยืดหยุ่น เรียนรู้ได้ตลอดเวลา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา องค์ประกอบและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนต้องมีความชัดเจน เป็นลำดับขั้น มีการจัดลำดับในการนำเสนอเนื้อหา สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทั้งกับผู้เรียนและกับผู้สอน และมีการให้ผลย้อนกลับแก่ผู้เรียน สามารถวัดและประเมินผลได้ทุกขั้นตอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติได้จริง

2.2 กระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน เป็นลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจนอาจอยู่ในลักษณะกระบวนการแบบแนวตั้ง (การเรียนรู้ออนไลน์ควบคู่การเรียนรู้แบบเผชิญหน้า) หรือแนวนอน (บล็อกหรือการเรียนออนไลน์ก่อนแล้วจึงมีกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า) สำหรับเนื้อหาภาคทฤษฎีเพื่อให้มีความรู้และเข้าใจในเนื้อหา โดยนำเสนอเนื้อหาบทเรียนในรูปแบบบทเรียนออนไลน์ และกิจกรรมเผชิญหน้าสำหรับเนื้อหาภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะที่สามารถนำไปงานได้จริง มีกิจกรรมให้เกิดการฝึกฝนเพื่อให้มีความชำนาญในการที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ มีแหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม จัดกิจกรรมการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง มีความหลากหลายในวิธีการและเครื่องมือที่สนับสนุนกระบวนการ

เรียนรู้ มีการติดต่อสื่อสาร การสั่งงาน-ส่งการบ้าน-ทำแบบทดสอบ ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยผ่านการนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ โดยมีการติดตาม ตรวจสอบและการวัดผลประเมินที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่อง

2.3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ประกอบไปด้วย 1) กระบวนการและขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ซึ่งหมายรวมถึง กิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า ผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีความหมาย ซึ่งต้องประกอบไปด้วยกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจในการเรียน มีกิจกรรมแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา 2) เนื้อหาสาระที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเรียนรู้ 3) ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ออนไลน์ เทคโนโลยีที่ผู้ใช้เข้าถึงได้ง่าย ระบบเครือข่าย ทรัพยากรและฐานข้อมูลในการสนับสนุนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในลักษณะของห้องเรียนเสมือน 4) สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เครื่องมือและช่องทางในการสื่อสาร ผู้เรียนสามารถสื่อสารข้อมูลร่วมกันกับผู้สอนและผู้เรียนด้วยตนเอง 5) ผู้เรียนควรมีการระบุนอกบทบาทหน้าที่ของผู้เรียน 6) ผู้สอน การเตรียมตัวและบทบาทของผู้สอน 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ออนไลน์แบบผสมผสาน ซึ่งต้องมีการวัดและประเมินผลตลอดเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระยะ โดยเฉพาะทักษะปฏิบัติต้องมีข้อเสนอแนะจากผู้สอนเสมอเพื่อวัดความก้าวหน้าในการฝึกจนทำให้เกิดความชำนาญในการนำไปประกอบอาชีพ นอกจากนี้แล้วควรเพิ่มองค์ประกอบของผู้ดูแลระบบนั้กออกแบบการเรียนการสอนหรือผู้อำนวยการความสะดวก เพื่อช่วยสนับสนุนผู้เรียนและผู้สอนในกระบวนการและการทำงานระบบฯ

2.4 กิจกรรมปฏิสัมพันธ์การเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายทั้งในระบบการเรียนออนไลน์และออฟไลน์ โดยใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่จะไปสู่วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ส่วนลักษณะการปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ควรให้ผู้เรียนได้มีการปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา ปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น และการปฏิสัมพันธ์กับส่วนต่อประสานที่มีการออกแบบให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีทั้งปฏิสัมพันธ์แบบประสานเวลา ที่ต้องให้ผลย้อนกลับทันที และแบบไม่ประสานเวลา เครื่องมือแนวสะท้อนความคิด สะท้อนการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่ต้องใช้การฝึกปฏิบัติสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการฝึกทักษะปฏิบัติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

2.5 ลักษณะของสื่อการเรียนรู้และช่องทางปฏิสัมพันธ์ ควรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มีความชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการเข้าถึง มีความยืดหยุ่น และมีความน่าสนใจในรูปแบบของมัลติมีเดีย สามารถส่งเสริมความแม่นยำในองค์ความรู้ / ทักษะปฏิบัติ ถ่ายโอนความรู้จากผู้หนึ่งไปยังผู้หนึ่งได้ และการใช้ภาพอินโฟกราฟิกหรือภาพกราฟิกประกอบบทเรียน และสามารถเข้าถึงได้ผ่านได้ทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เป็นต้น ช่องทางปฏิสัมพันธ์ หรือช่องทางการสื่อสารควรมีความเข้าถึงง่าย สื่อสารสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องโดยเน้นการใช้สื่อปฏิสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ส่วนช่องทางปฏิสัมพันธ์ควรมีลักษณะการปฏิสัมพันธ์ 2 ลักษณะ คือ 1) ปฏิสัมพันธ์แบบไม่ประสานเวลา และ 2) ปฏิสัมพันธ์แบบประสานเวลา โดยเป็นการสื่อสารระหว่างเรียนกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในระบบการเรียนรู้ออนไลน์ ผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน มีการนัดหมายเวลาที่ชัดเจน ในการติดต่อสอบถาม กรณีผู้เรียนมีปัญหา

2.6 กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน เป็นกลยุทธ์แบบผสมผสาน อาทิ การเรียนรู้แบบกระตือรือร้น เน้นการใช้กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนให้อยากเรียนรู้ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีแรงจูงใจ และการปฏิบัติ การเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ให้กำลังใจและให้ผลป้อนกลับเชิงบวกเสมอเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมกับการใช้ กลยุทธ์การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง การกำกับตนเองในการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียนในรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน เป็นกระบวนการบังคับตนเองเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการเรียนรู้ที่ตั้งไว้

2.7 บทบาทที่สำคัญของผู้เรียนและผู้สอนในกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ดังนี้ 1) บทบาทของผู้เรียนต้องเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ที่สามารถกำกับตนเอง ควบคุมเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามความสนใจได้ผ่านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทั้งในระบบการเรียนรู้ออนไลน์และออฟไลน์ เป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียนรู้ สืบเสาะแสวงหา แก้ปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ซึ่งทักษะที่สำคัญที่ผู้เรียนควรมี ประกอบไปด้วย ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และ ทักษะการเรียนรู้ในวิชาชีพ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม

และภาวะผู้นำ นอกจากนี้แล้วผู้เรียนควรดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานการพบปะกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนโดยอาศัยการใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลาง มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ออกแบบไว้ 2) บทบาทของผู้สอนเป็นผู้ร่วมออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้หลากหลายผ่านสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีออนไลน์โดยคุณลักษณะทักษะของผู้สอนควรมี ประกอบไปด้วย ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมไปถึงทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม นอกจากนี้แล้วควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แนะนำแหล่งการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับทุกคำถามของผู้เรียนและตอบคำถามเสมอ กระตุ้น จูงใจติดตาม และเสริมแรงให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้คำปรึกษาและให้ผลป้อนกลับต่อผู้เรียนอย่างทันท่วงที

2.8 ปัจจัยที่เอื้อให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ประกอบไปด้วย การบริหารจัดการหลักสูตรและเนื้อหา ระบบการเรียนรู้ออนไลน์ที่เข้าถึงง่ายและสะดวก ลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์และช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ผู้สอนและศักยภาพผู้สอน เจตคติ ความพร้อมและความร่วมมือของผู้เรียน สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ ทรัพยากรและเทคโนโลยีสนับสนุน ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนและกลยุทธ์การสอน แรงจูงใจและการเสริมแรง แรงจูงใจด้านรายได้ในการประกอบอาชีพ วิธีการวัดผลและประเมินที่เหมาะสม

2.9 ความท้าทายและข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน โดยความท้าทายควรพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) การออกแบบการเรียนการสอนที่ต้องคำนึงถึงรูปแบบและลักษณะการเรียนรู้สำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ให้สอดคล้องกับทักษะและศักยภาพด้านต่างๆ ที่รองรับกิจกรรมการเรียนการสอนของทั้งผู้เรียนและผู้สอน 2) ความพร้อมศักยภาพในการบริหารจัดการหลักสูตรและกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนของผู้สอน 3) โอกาส เวลา เจตคติ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) วิธีการกระตุ้นและเสริมแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียน สนับสนุนการเรียนรู้ที่แตกต่างตามรูปแบบการเรียนของแต่ละคน รวมไปถึงวิธีการส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ 5) วิธีการวัดและประเมินผลเพื่อสะท้อนความสำเร็จของการออกแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน และข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ประกอบไปด้วย 1) ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานควรมีความเหมาะสม ไม่ใช่เวลานานเกินไป และควรระบุการแบ่งสัดส่วนของเวลาในการทำกิจกรรมที่ใช้ในออนไลน์และออฟไลน์ให้ชัดเจน 2) ด้านบุคคล ซึ่งหมายถึงผู้เรียนและผู้สอน ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะและศักยภาพในด้านการใช้เทคโนโลยี

และการสื่อสารที่แตกต่างของผู้เรียนเพื่อรองรับกระบวนการและกิจกรรมทางการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน 3) ด้านเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการเข้าถึงระบบการเรียนรู้ต้องเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนออนไลน์ ประสิทธิภาพของสื่อและช่องทางติดต่อสื่อสาร ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี ทักษะ 4) ทักษะคติและเจตคติในการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

2.10 การเตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียนในการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ต้องเริ่มจากการเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐานในการเรียนการสอน การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ให้พร้อม รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านทักษะความรู้เบื้องต้นในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อเข้าระบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน รวมทั้งการทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ บทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียน การวัดและประเมินผล โดยอาจจัดทำในลักษณะคู่มือการเตรียมความพร้อม และ/หรือ แผนการเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงมีการทำข้อตกลงเบื้องต้นในขั้นตอนการปฐมนิเทศเพื่อเป็นการบอกแนวทางวัตถุประสงค์วิธีการเรียนรู้ กิจกรรมและขั้นตอนการเรียนรู้รวมถึงช่องทางในการเข้าถึงเนื้อหา การสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและระบบการเรียนรู้ออนไลน์

3. ความคิดเห็นต่อระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของร่างรูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

(n=10)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับความเหมาะสม
1. หลักการและแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ	4.60	0.70	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ	4.30	1.06	มาก
3. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ			
1) กระบวนการและขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ	4.90	0.32	มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

(n=10)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับความเหมาะสม
2) ระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์และบทเรียนออนไลน์ฯ	4.90	0.32	มากที่สุด
3) เนื้อหาการนวดไทยเพื่อสุขภาพ	4.80	0.42	มากที่สุด
4) สื่อ เทคโนโลยี และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร	4.90	0.32	มากที่สุด
5) ผู้สอนและบทบาทของผู้สอน	4.80	0.42	มากที่สุด
6) ผู้เรียนและบทบาทของผู้เรียน	4.80	0.42	มากที่สุด
7) การวัดและประเมินผล	4.80	0.42	มากที่สุด
4. กระบวนการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ			
1) ขั้นก่อนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ	4.92	0.27	มากที่สุด
1.1) ปฐมนิเทศ	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2) ลงทะเบียนและทดลองใช้ระบบการเรียนออนไลน์	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3) จัดกลุ่มผู้เรียน	4.60	0.52	มากที่สุด
1.4) ประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติก่อนการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ	5.00	0.00	มากที่สุด
1.5) กำหนดโจทย์ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2) ขั้นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน	4.92	0.28	มากที่สุด
2.1) ศึกษาวัตถุประสงค์และโจทย์ปฏิบัติ	4.90	0.32	มากที่สุด
2.2) ศึกษาเนื้อหาผ่านบทเรียนออนไลน์	4.90	0.32	มากที่สุด
2.3) ศึกษาและค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติม	4.90	0.32	มากที่สุด
2.4) ฝึกปฏิบัติหลังจบบทเรียน	4.90	0.32	มากที่สุด
2.5) แลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิดเห็น	4.90	0.32	มากที่สุด
2.6) สะท้อนความรู้จากการฝึกปฏิบัติ	5.00	0.00	มากที่สุด
3) ขั้นหลังการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน	4.85	0.37	มากที่สุด
3.1) การประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติหลัง การเรียนรู้ตามรูปแบบฯ	4.90	0.32	มากที่สุด
3.2) สรุปและขยายความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อ	4.80	0.42	มากที่สุด
5. กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ	4.83	0.36	มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

(n=10)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับความเหมาะสม
1) กระดานสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน	4.80	0.42	มากที่สุด
2) ห้องสนทนาออนไลน์	4.90	0.32	มากที่สุด
3) กระตุ้นประเด็นกรณีศึกษาและโจทย์ฝึกปฏิบัติที่มอบหมาย	4.80	0.42	มากที่สุด
4) เว็บบอร์ดในการส่งงานการฝึกปฏิบัติ	4.90	0.32	มากที่สุด
6. สื่อ เทคโนโลยี และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร	4.86	0.35	มากที่สุด
1) วิดีโอคลิปเนื้อหาสาระ การนวดไทยเพื่อสุขภาพ	4.90	0.32	มากที่สุด
2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	4.90	0.32	มากที่สุด
3) แหล่งเว็บไซต์เพื่อการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	4.90	0.32	มากที่สุด
4) สื่อสังคมออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล	4.80	0.42	มากที่สุด
5) วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์	4.80	0.42	มากที่สุด
7. บทบาทของผู้สอน	4.70	0.48	มากที่สุด
8. บทบาทของผู้เรียน	4.70	0.48	มากที่สุด
9. การวัดและการประเมินผล	4.83	0.38	มากที่สุด
1) วัดความรู้และทักษะปฏิบัติ	4.80	0.33	มากที่สุด
2) ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน	4.70	0.48	มากที่สุด
3) สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนการสอน	4.90	0.32	มากที่สุด
4) ประเมินผลการเรียนรู้จากร่องรอยกิจกรรมบนระบบบริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์	4.90	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของร่างรูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 ท่าน มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของร่างรูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ ดังนี้ 1) หลักการและแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ ภาพรวมมีระดับความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.60, SD = 0.70$) 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีระดับความเหมาะสมของรูปแบบ อยู่ในระดับมาก ($M = 4.30, SD = 1.06$) 3) องค์ประกอบของรูปแบบฯ โดยแยกเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการและขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ ด้านระบบบริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์และบทเรียนออนไลน์ฯ และด้านสื่อ เทคโนโลยี

และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร มีระดับความเหมาะสมเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.90, SD = 0.32$) นอกจากนี้องค์ประกอบด้านเนื้อหาการนวดไทยเพื่อสุขภาพ ด้านผู้สอนและบทบาทของผู้สอน ด้านผู้เรียนและบทบาทของผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นระดับความเหมาะสมเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.80, SD = 0.42$) 4) กระบวนการและขั้นตอนของรูปแบบฯ ในขั้นก่อนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.92, SD = 0.27$) ขั้นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.92, SD = 0.28$) และขั้นหลังการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($M = 4.85, SD = 0.37$) 5) กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ผ่านรูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.83, SD = 0.36$) 6) สื่อ เทคโนโลยี และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.86, SD = 0.35$) 7) บทบาทของผู้สอน และ 8) บทบาทของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน ($M = 4.70, SD = 0.48$) 9) การวัดและการประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน ($M = 4.83, SD = 0.38$)

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบฯ ว่าควรมีจัดทำเอกสารคู่มือและทำคลิปวิดีโอแนะนำการใช้งานสื่อ เทคโนโลยี และเครื่องมือต่างๆ และควรมีเครื่องมือหรือกิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

การนำเสนอร่างรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ร่างรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ครอบคลุม 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ และ 2) กระบวนการเรียนการสอนแบบผสมผสานการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการและขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน 2) ระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ 3) เนื้อหาการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 4) สื่อ เทคโนโลยี และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร

5) ผู้สอนและบทบาทของผู้สอน 6) ผู้เรียนและบทบาทของผู้เรียน และ 7) การวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) กระบวนการและขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ

รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานนี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมอาชีพ การนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยมีกระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอนชัดเจน นำเสนอเนื้อหาบทเรียนในรูปแบบบทเรียนออนไลน์ เรื่องการนวดไทยเพื่อสุขภาพผ่านระบบ บริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นำเสนอเนื้อหาภาคทฤษฎีเรื่องการนวดไทยเพื่อสุขภาพโดย ใช้เทคนิคการนวดชั้นมือ จำนวน 3 โมดูลการเรียนรู้เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจ และมีกิจกรรม เฉลิมขวัญสำหรับเนื้อหาภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะที่สามารถนำไปงานได้จริง มีกิจกรรมให้เกิด การฝึกฝนเพื่อให้มีความชำนาญในการที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ มีแหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม จัดกิจกรรมการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง มีความหลากหลายใน วิธีการและเครื่องมือที่สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ มีการติดต่อสื่อสารผ่านกระตุ้และสื่อสังคม ออนไลน์ อาทิ Line และ Facebook Group การสั่งงาน ได้แก่ กิจกรรมการสะท้อนความรู้ ส่ง การบ้านการฝึกทักษะปฏิบัติการนวดไทย รวมไปถึงการทำแบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลัง เรียนในแต่ละโมดูล และแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตาม รูปแบบฯ มีกิจกรรมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยผ่านการนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ มีการติดตาม ตรวจสอบ และมีการ วัดและประเมินผลที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่อง

2) ระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์

ระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ (Learning Tools หรือ Learning Management System: LMS) เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ซึ่งหมายถึงทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถเข้าถึงได้อย่างง่าย สะดวก ไม่ซับซ้อน รองรับการจัดสภาพแวดล้อม สื่อบทเรียนออนไลน์ ทรัพยากร และฐานข้อมูลในการสนับสนุนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในลักษณะ ของห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) โดยมีเว็บไซต์ <https://bit.ly/39KKolQ> เพื่อบอก ขั้นตอนวิธีการเรียนการสอน และบรรจุคู่มือการเรียนการสอนและการใช้งานระบบบริหารจัดการ การเรียนการสอน ซึ่งระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ได้พัฒนาขึ้นจาก Google Classroom จัดแบ่งเป็นโมดูลการเรียนรู้และมีกิจกรรมการเรียนการสอน และช่องทางปฏิสัมพันธ์ เพื่อเป็นช่องทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

3) เนื้อหาการนวดไทยเพื่อสุขภาพ

การนวดไทยเพื่อสุขภาพ เป็นการนวดไทยเพื่อสุขภาพแบบราชสำนัก เน้นการใช้เทคนิคการนวดแบบซ้อนมือ เป็นอีกหนึ่งเทคนิคในการใช้หัวแม่มือซ้อนทับกากบาทและกดตามแนวเส้นและแนวสัญญาณเพื่อให้ได้น้ำหนักตามที่ต้องการ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลักๆ ประกอบไปด้วย 1) การนวดแนวเส้นพื้นฐาน การนวดแนวเส้นพื้นฐานทั้งท่านอนและท่านั่งทั้งหมด 10 แนวเส้น คือ การนวดพื้นฐานทางด้านนอกและด้านใน การนวดพื้นฐานหลัง การนวดพื้นฐานแขนด้านในและด้านนอก การนวดพื้นฐานหัวไหล่ บ่า ไค้คอ ท้อง 2) การกดจุดสัญญาณ จุดสัญญาณคือจุดที่ตั้งอยู่บนแนวเส้นพื้นฐาน เพียงแต่กำหนดให้ในการการกดจุดรักษา 3) ทฤษฎีและวิธีการรักษาโรค 4) การใช้วิธีนวดหรือเทคนิคในการรักษาโรค โดยเมื่อมีการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ต้องมีการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาฝึกหัดตรวจ และรักษาโรค แต่หลักสูตรจะกล่าวถึง หลักพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ ขั้นตอนต่อไปคือการจัดอบรม ในระยะต่อไป การเรียนการสอนนวดแบบราชสำนักนี้ ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนจนมีฝีมือ เข้าใจหลัก และวิธีการนวด การแต่งรสมือ และการรักษาโรคต่างๆ การนวดแบบราชสำนักมีการเรียนการสอนสืบต่อกันมา โดยมีเนื้อหาวิชา 3 โมดูลการเรียนรู้ ครอบคลุมเนื้อหาที่กล่าวมาแล้ว 4 ขั้นตอนข้างต้น เนื้อหาประกอบไปด้วย การนวดพื้นฐานขา การนวดสัญญาณเข้า 3 จุด การนวดสัญญาณข้อเท้า การนวดพื้นฐานหลัง การกดจุดสัญญาณหลัง 5 จุด การนวดพื้นฐานทางด้านนอก การกดจุดสัญญาณทางด้านนอก 5 จุด การนวดพื้นฐานทางด้านใน การกดจุดสัญญาณทางด้านใน 5 จุด การนวดพื้นฐานแขนด้านใน การกดจุดสัญญาณแขนด้านใน การนวดพื้นฐานแขนด้านนอก การกดจุดสัญญาณแขนด้านนอก การนวดพื้นฐานบ่า การนวดพื้นฐานไค้คอ และการนวดสัญญาณศีรษะด้านหลัง รวมทั้งการกดจุดสัญญาณ ทฤษฎีและวิธีการรักษาโรค และการใช้วิธีนวดหรือเทคนิคในการรักษาโรค

4) สื่อ เทคโนโลยี และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร

สื่อ เทคโนโลยี และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แบ่งออกเป็น สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ โดยรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานนี้ จะเน้นใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทวีดิทัศน์เนื้อหาการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ “การนวดไทยเพื่อสุขภาพ” นอกจากนี้ยังมีสื่อประเภทอื่นๆ เสริมความรู้ อาทิ PowerPoint, e-book และการใช้ภาพอินโฟกราฟิกหรือภาพกราฟิกประกอบบทเรียน และสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ทั้งหมดผ่านได้ทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เป็นต้น ช่องทางปฏิสัมพันธ์ หรือช่องทางการสื่อสารควรเข้าถึงง่าย สื่อสารสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องโดยเน้นการใช้สื่อปฏิสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ส่วนช่องทางปฏิสัมพันธ์ควรมีลักษณะการปฏิสัมพันธ์ 2 ลักษณะคือ 1) ปฏิสัมพันธ์แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous) เช่น Blog และ Web board ในระบบ

บริหารจัดการการเรียนรู้ Google Classroom, e-Mail, Website ของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น และ 2) ปฏิสัมพันธ์แบบประสานเวลา (Synchronous) เช่น เครื่องมือ Line, Facebook Group โดยเป็นการสื่อสารระหว่างเรียนกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในระบบการเรียนรู้ออนไลน์ ผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน มีการนัดหมายเวลาที่ชัดเจน ในการติดต่อสอบถาม กรณีที่ผู้เรียนประสบปัญหาทางการเรียนรู้

5) ผู้สอนและบทบาทของผู้สอน

บทบาทของผู้สอนเป็นผู้วางแผนเตรียมความพร้อมทางการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดโจทย์ฝึกปฏิบัติการนวดไทยเพื่อสุขภาพ พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ค้นหาแหล่งค้นคว้าและศึกษาเพิ่มเติมให้กับผู้เรียนให้หลากหลายผ่านสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีออนไลน์ โดยคุณลักษณะที่ทักษะของผู้สอนควรมี ประกอบไปด้วย ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, Media and Digital Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) รวมไปถึงทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) นอกจากนี้แล้วเป็นผู้กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนให้ความสำคัญกับทุกคำถามของผู้เรียนและตอบคำถามเสมอ ควบคุม ติดตาม และเสริมแรงให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้คำปรึกษาและให้ผลป้อนกลับต่อผู้เรียนอย่างทันท่วงที

6) ผู้เรียนและบทบาทของผู้เรียน

บทบาทของผู้เรียนต้องเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Active Learner) มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ที่สามารถกำกับตนเอง (Self-Directed/Self regulative Learner) ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างละเอียด ควบคุมเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามความสนใจได้ผ่านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทั้งในระบบการเรียนรู้ออนไลน์และออฟไลน์ เป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียนรู้ โดยทำการศึกษาเนื้อหาในการเรียนด้วยตนเอง ทั้งในการเรียนบนระบบออนไลน์และการเรียนในชั้นเรียน รวมถึงศึกษาเนื้อหาจากแหล่งความรู้เพิ่มเติมที่ผู้สอนจัดหาไว้เสริม เป็นผู้สืบเสาะแสวงหา แก้ปัญหาจากโจทย์ฝึกปฏิบัติทางการนวดไทยหลังจากได้เรียนรู้จากเนื้อหาแล้ว แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ร่วมกับผู้เรียนอื่นในช่องทางปฏิสัมพันธ์ที่ผู้สอนกำหนด ทำกิจกรรมทางการเรียนรู้ตามที่ผู้สอนกำหนดซึ่งทักษะที่สำคัญที่ผู้เรียนควรมี ประกอบไปด้วย ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และ

รู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, Media and Digital Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และ ทักษะการเรียนรู้ในวิชาชีพ (Career and Learning Skills) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) นอกจากนี้แล้วผู้เรียนควรดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานการพบปะกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนโดยอาศัยการใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลาง มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ออกแบบไว้ เป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ทำกิจกรรมประเมินผลเพื่อทดสอบความรู้และทักษะหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบพร้อมนำไปปรับประยุกต์ต่อไปในอนาคต

7) การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ออนไลน์แบบผสมผสาน ซึ่งต้องมีการวัดและประเมินผลตลอดเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระยะ โดยเฉพาะทักษะปฏิบัติต้องมีข้อเสนอแนะจากผู้สอนเสมอเพื่อวัดความก้าวหน้าในการฝึกจนทำให้เกิดความชำนาญในการนำไปประกอบอาชีพโดยควรมีการประเมินและวัดผลแบบรอบด้าน ประกอบไปด้วย 1) วัดความรู้และทักษะปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล ได้แก่ แบบวัดหรือแบบทดสอบการเรียนรู้ และ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติด้านการนวดไทยเพื่อสุขภาพ เพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ 2) ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอน 3) สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนการสอน เพื่อดูการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในระหว่างการทำกิจกรรมของผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง 4) ประเมินผลการเรียนรู้จากร่องรอยกิจกรรมบนระบบบริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นการพิจารณาคุณภาพจากการเรียนรู้ด้วยระบบการเรียนรู้ออนไลน์

ทั้งนี้รายละเอียดส่วนขยายที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ จะปรากฏในบทที่ 5

2. กระบวนการเรียนการสอนแบบผสมผสานการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

กระบวนการเรียนการสอนประกอบไปด้วย ขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน 2) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน 3) ขั้นตอนหลังการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

1.1) ปฐมนิเทศ ผู้สอนดำเนินการชี้แจงรูปแบบการดำเนินการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ แนวทางการเรียนรู้ รูปแบบ กระบวนการ และ กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน และโจทย์ฝึกปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ โดยแบ่งกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 2 ส่วน หลัก ได้แก่ 1) การศึกษาเนื้อหาจากภาคทฤษฎี โดยการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ทำการศึกษาเนื้อหาบทเรียนผ่านสื่อบทเรียนออนไลน์ในระบบการเรียนการสอนออนไลน์ และ 2) ทำการศึกษาเนื้อหาภาคปฏิบัติจากการฝึกปฏิบัติการนวดไทยเพื่อสุขภาพผ่านการร่วมเรียนรู้ ทดลองฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับผู้เรียนอื่น และสอบถามเพิ่มเติมจากผู้สอน และบอกถึงเครื่องมือ ช่องทางปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้สอนต้องอธิบายวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อการประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2) ลงทะเบียนและทดลองใช้ระบบการเรียนออนไลน์ ผู้สอน และทีมผู้ช่วยสอน ดำเนินการแนะนำการใช้เครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 1) เว็บไซต์แนะนำรายละเอียดหลักสูตรวิชา รายละเอียดช่องทางการติดต่อสื่อสารทีมผู้สอน ภาพอินโฟกราฟิกแนะนำกระบวนการเรียนรู้ รวมไปถึงแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมอื่นๆ สื่อสังคมออนไลน์สนับสนุนการเรียนรู้ และ 2) ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ออนไลน์ โดยผ่านเครื่องมือระบบจัดการการเรียนการสอน Google Classroom ซึ่งประกอบไปด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ โจทย์ฝึกปฏิบัติ เนื้อหาบทเรียนออนไลน์ วิดีทัศน์ประกอบบทเรียน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) และกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ทั้งในรูปแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา

1.3) จัดกลุ่มผู้เรียน เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน และทดลองฝึกปฏิบัติ กำหนดให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม เป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 3 คน ตามความสมัครใจของผู้เรียน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ ให้ผู้เรียนเป็นทั้ง 3 คน เป็นทั้งผู้นวด ผู้ถูกนวด และผู้ประเมินการนวด โดยผู้ประเมินต้องทำหน้าที่ในการบันทึกคลิปวิดีโอเพื่อให้ผู้เรียนในกลุ่มเห็นท่าทางการนวดของตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงทักษะการนวดต่อไป

1.4) ประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติก่อนการเรียนรู้ตามรูปแบบๆ ทำการวัดประเมินผลความรู้และทักษะปฏิบัติเพื่อเป็นการประเมินความรู้เบื้องต้นของผู้เรียนก่อนดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน

1.5) การกำหนดโจทย์ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นผู้กำหนดและแจ้งโจทย์ฝึกปฏิบัติด้านการนวดเพื่อเป็นประเด็นและขอบเขตในการเรียนรู้ โดยใช้เป็นแนวทางในการค้นหาความรู้ และการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนในการแก้ปัญหาตามโจทย์ภารกิจ

2) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

2.1) ศึกษาวัตถุประสงค์และโจทย์ปฏิบัติ ผู้เรียนศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ อย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในกระบวนการเรียนรู้ รวมไปถึงการศึกษาโจทย์ปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการทำความเข้าใจประเด็นปัญหา และเป็นประเด็นในการแก้ปัญหาในแต่ละโมดูลการเรียนรู้ แบ่งเป็น 3 โมดูล โดยในแต่ละโมดูลจะมีวัตถุประสงค์ เนื้อหา และโจทย์ฝึกปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป

2.2) ศึกษาเนื้อหาผ่านบทเรียนออนไลน์ หลังจากที่ได้ศึกษาวัตถุประสงค์และโจทย์ปฏิบัติ ให้ผู้เรียนดำเนินการศึกษาเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้ ได้แก่ 1) วิดีทัศน์เนื้อหาการนวดไทยเพื่อสุขภาพ การนวดแนวเส้นพื้นฐาน การนวดแนวเส้นพื้นฐานทั้งท่านอนและท่านั่ง 10 แนวเส้น คือ การนวดพื้นฐานทางด้านนอกและด้านใน การนวดพื้นฐานหลัง การนวดพื้นฐานแขนด้านในและด้านนอก การนวดพื้นฐานหัวไหล่ บ่า ไค้คอ ท้อง และการกดจุดสัญญาณ 2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ที่อยู่บนระบบการเรียนรู้ออนไลน์

2.3) ศึกษาและค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติม เมื่อศึกษาเนื้อหาบทเรียนในระบบการเรียนรู้ออนไลน์แล้ว ให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมผ่านแหล่งเรียนรู้ เว็บไซต์ และกลุ่มสังคมออนไลน์การเรียนรู้ที่ผู้สอนแนะนำไว้ให้บนระบบและแนะนำเพิ่มเติมในห้องเรียนตามประเด็น โจทย์ฝึกปฏิบัติในแต่ละโมดูลเพื่อกำหนดขอบเขตในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

2.4) ฝึกปฏิบัติหลังจบบทเรียน เมื่อผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาหลักทฤษฎีจากบทเรียนออนไลน์ และทรัพยากรการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดเตรียมให้เรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ หลังจากจบการเรียนรู้ภายในกลุ่มที่กำหนดไว้ในขั้นก่อนการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อเป็นกิจกรรมฝึกปฏิบัติและตรวจสอบทักษะความรู้ที่ได้ศึกษามา และบันทึกคลิปวิดีโอการฝึกปฏิบัติ พร้อมทั้งอัปโหลดขึ้นระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน เพื่อนำไปสู่ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม และรับฟังข้อเสนอแนะการฝึกปฏิบัติจากผู้สอน

2.5) แลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิดเห็น จากนั้นให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มทำการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านเครื่องมือกระทุออนไลน์ในระบบฯ ตามประเด็นที่ผู้สอนกำหนดและเชื่อมโยงกับโจทย์ฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบ่งปันความรู้ที่ได้มาให้แก่เพื่อนผู้เรียนอื่น

2.6) สะท้อนความรู้จากการฝึกปฏิบัติ หลังเสร็จสิ้นกระบวนการให้ผู้เรียนทุกคนสะท้อนความรู้จากการเรียนรู้และผลจากการฝึกปฏิบัติของตนเองผ่านกิจกรรมการสะท้อนความรู้บนระบบการเรียนรู้ออนไลน์

3) ชั้นหลังการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

3.1) การประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติหลัง การเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ผู้สอน ทำการวัดและประเมินผลกระบวนการเป็นระยะเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะปฏิบัติต้องมีข้อแนะนำจากผู้สอนเสมอเพื่อวัดความก้าวหน้าในการฝึก นวดให้เกิดความชำนาญในการนำไปประกอบอาชีพ โดยการวัดผลหลังกิจกรรมการเรียนการสอน ดำเนินการได้ดังต่อไปนี้ 1) ประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติ 2) ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ การเรียนการสอน 3) ประเมินผลการเรียนรู้จากร่องรอยกิจกรรมบนระบบบริหารจัดการการเรียน การสอนออนไลน์ นอกจากนี้ในระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้สอนทำการสังเกต พฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอน

3.2) สรุปและขยายความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อ ผู้สอนดำเนินการสรุปเนื้อหา สารความรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการเรียนรู้ที่ส่งมอบให้แก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียน ช่วยสะท้อนความคิดที่ได้จากการศึกษาบทเรียนออนไลน์ ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม แลกเปลี่ยน ร่วมกับผู้อื่น และให้ผู้เรียนขยายความรู้ต่อด้านการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างเป็น อาชีพ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ตอนที่ 2.2 ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

1. ผลการประเมินระบบจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน และสื่อการ เรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ แบบผสมผสาน และสื่อการเรียนรู้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการเรียนการสอนออนไลน์ แบบผสมผสาน จำนวน 3 ท่านประเมินคุณภาพก่อนนำไปทดลอง โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินคุณภาพระบบบริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน และสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ

(n=3)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับ ความคิดเห็น
ด้านระบบบริหารจัดการเรียนการสอน			
1. ระบบการเรียนรู้มีคำชี้แจงหรือคำอธิบายการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้ทำความเข้าใจก่อน	4.33	1.15	มากที่สุด
2. การออกแบบกิจกรรมและเนื้อหาบทเรียนที่นำเสนอในระบบ ครอบคลุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้	5.00	0.00	มากที่สุด
3. โครงสร้างและลำดับการเรียนรู้ในระบบมีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ระบบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุมลำดับการเรียนรู้ได้อย่าง เหมาะสม	4.33	0.58	มากที่สุด
5. ระบบมีเครื่องมือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และ ผู้เรียนกับผู้สอน	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ระบบมีเครื่องมือให้ผลป้อนกลับเพื่อเสริมแรงให้ผู้เรียนอย่าง เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
7. เครื่องมือในระบบใช้งานง่ายไม่ซับซ้อน	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านสื่อบทเรียนออนไลน์			
8. เนื้อหาบทเรียนออนไลน์นำเสนอครอบคลุมวัตถุประสงค์การ เรียนรู้ที่กำหนด	5.00	0.00	มากที่สุด
9. คุณภาพของวีดิทัศน์บทเรียนออนไลน์มีภาพและเสียง คมชัด	5.00	0.00	มากที่สุด
10. บทเรียนออนไลน์ที่จัดเตรียมไว้มีปริมาณที่เหมาะสมกับการ เรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
11. มีแหล่งค้นคว้าเนื้อหาความรู้เพิ่มเติม	4.33	0.58	มากที่สุด
12. โดยภาพรวมของระบบบริหารจัดการเรียนการสอนและสื่อ บทเรียนออนไลน์	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 ผลการประเมินคุณภาพระบบบริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน และสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ โดย

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านระบบบริหารจัดการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า การออกแบบกิจกรรมและเนื้อหาบทเรียนที่นำเสนอในระบบครอบคลุมวัตถุประสงค์ โครงสร้างและลำดับการเรียนรู้ในระบบ เครื่องมือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน เครื่องมือให้ผลป้อนกลับเพื่อเสริมแรงให้ผู้เรียน เครื่องมือในระบบใช้งานง่าย มีคุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00, SD = 0.00$) และคำชี้แจงหรือคำอธิบายการเรียนรู้ในระบบ ระบบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุมลำดับการเรียนรู้ มีคุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.33, SD = 0.58$) 2) ด้านสื่อบทเรียนออนไลน์ การนำเสนอเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ครอบคลุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้ คุณภาพของสื่อวีดิทัศน์บทเรียนออนไลน์ บทเรียนออนไลน์มีปริมาณที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ มีระดับคุณภาพและความเหมาะสมของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00, SD = 0.00$) ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นโดยภาพรวมระบบบริหารจัดการเรียนการสอนและสื่อบทเรียนออนไลน์ มีคุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00, SD = 0.00$)

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบฯ ว่า 1) คำอธิบายการใช้งานระบบฯ ควรเพิ่มคำแนะนำการสมัครเข้าใช้งาน Gmail ในบัญชีปกติ เพราะหากเป็นเครือข่ายขององค์กร หรือ บัญชีสำหรับสถาบันการศึกษาในแต่ละสถาบันจะไม่สามารถเข้าถึงได้ หรือมีปัญหาในการเข้าใช้งานได้ และควรเน้นผู้เรียนเมื่อเข้าใช้งานระบบจัดการเรียนการสอนออนไลน์ Google Classroom ให้เริ่มต้นการเรียนรู้ใน Tab Classwork เพราะเมื่อเข้าใช้ จะเริ่มต้นด้วย Tab Stream 2) ควรมีเครื่องมือช่วยเหลือในการเรียน (Scaffolding) และ/หรือควรมีช่องทางช่วยเหลือในการติดต่อผู้ดูแลระบบ หรือผู้สอนลักษณะ Real-time หรือระบบแก้ปัญหาแบบ Chat bot ในการแก้ปัญหาระหว่างการเรียนรู้ในปัจจุบัน

2. ผลการประเมินคุณภาพแผนการสอน ระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน และสื่อการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ ได้แก่ แผนการสอน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพก่อนนำไปทดลอง โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 ผลการประเมินคุณภาพแผนการสอนรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ

(n=3)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับความคิดเห็น
ด้านรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ			
1. องค์ประกอบและขั้นตอนของการเรียนการสอนออนไลน์	4.67	0.58	มากที่สุด
2. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ	4.33	0.58	มาก
3. การวัดและการประเมินผลในกระบวนการ	4.67	0.58	มากที่สุด
ด้านขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ			
4. ขั้นก่อนการเรียนการสอนฯ - มีการปฐมนิเทศ การใช้งานระบบออนไลน์ การจัดกลุ่มผู้เรียน การประเมินทักษะก่อนทำกิจกรรม และการกำหนดโจทย์ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ขั้นระหว่างการเรียนการสอนฯ - ศึกษาวัตถุประสงค์และโจทย์ปฏิบัติ ศึกษาเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ ค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติม ฝึกปฏิบัติหลังจบบทเรียน แลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิดเห็น สะท้อนความรู้จากการฝึกปฏิบัติ	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ขั้นหลังการเรียนการสอนฯ - การประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติ สรุปและขยายความรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
8. ความเหมาะสมโดยภาพรวมของแผนการสอน รูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ เพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่	4.67	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 ผลการประเมินคุณภาพแผนการสอนรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านให้ความเห็นว่า 1) ด้านรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ โดยในองค์ประกอบและขั้นตอนของการเรียนการสอนออนไลน์ การวัดและการประเมินผลในกระบวนการ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67, SD = 0.58$) 2) ด้านขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ ทั้งขั้นก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00, SD = 0.00$) โดยผู้เชี่ยวชาญให้

ความเห็นโดยภาพรวมโดยภาพรวมของแผนการสอน รูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ มีคุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67, SD = 0.58$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยผู้วิจัยและทีมผู้สอนดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น ควบคู่กับการใช้ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ออนไลน์แบบผสมผสานระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2563 กับผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ คลินิกแพทย์แผนไทยวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี จำนวน 34 คน โดยการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ แบ่งออกเป็น 2 ตอนย่อย ประกอบด้วย

ตอนที่ 3.1 ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ประกอบไปด้วย

- 1) ผลการประเมินความรู้ เรื่อง การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เทคนิคการนวดแบบซ้อนมือ) ของผู้เรียนรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่
- 2) ผลการประเมินทักษะปฏิบัติการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เทคนิคการนวดแบบซ้อนมือ) ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่
- 3) ผลการสังเกตการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน
- 4) ผลการศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

ตอนที่ 3.2 ผลการประเมินรับรองคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ตอนที่ 3.1 ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

1) ผลการประเมินความรู้ เรื่อง การนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เทคนิคการนวดแบบซ้อนมือ) ของผู้เรียนผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ตารางที่ 4.6 ผลการประเมินความรู้ เรื่องการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เทคนิคการนวดแบบซ้อนมือ) ของผู้เรียนผ่านรูปแบบฯ

(n = 34)

ผลการประเมินความรู้	n	คะแนน เต็ม	M	SD	t-test	Sig
1. Module 1 พื้นฐานขา สัญญาณเข้า สัญญาณข้อเท้า และพื้นฐานหลัง						
ก่อนทดลอง	34	12	7.38	6.00	3.357	.000
หลังทดลอง	34	12	9.15	4.13		
			(76.25%)			
2. Module 2 พื้นฐานขาด้านนอก แขนด้านใน แขนด้านนอก						
ก่อนทดลอง	34	10	5.38	4.30	7.324	.000
หลังทดลอง	34	10	8.24	1.40		
			(82.40%)			
3. Module 3 พื้นฐานบ่า ไค้คงคอ สัญญาณศีรษะ						
ก่อนทดลอง	34	8	4.91	2.14	8.241	.000
หลังทดลอง	34	8	6.74	1.35		
			(84.25%)			

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.6 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เทคนิคการนวดแบบซ้อนมือ) แยกตามโมดูลการเรียนรู้ตามรูปแบบกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ผู้เรียนจำนวน 34 คน พบว่า เนื้อหาการเรียนรู้ Module 1 เส้นพื้นฐานขา สัญญาณเข้า สัญญาณข้อเท้า และพื้นฐานหลัง คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังกิจกรรมเท่ากับ 9.15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.25 ของคะแนนเต็ม (12 คะแนน) ($M = 9.15$, $SD = 4.13$) มีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนกิจกรรมการเรียนรู้ ($M = 7.38$, $SD = 6.00$) เนื้อหาการเรียนรู้ Module 2 พื้นฐานขาด้าน

นอก แขนด้านใน แขนด้านนอก คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังกิจกรรมเท่ากับ 8.24 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.40 ของคะแนนเต็ม (10 คะแนน) ($M = 8.24, SD = 1.40$) มีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนกิจกรรมการเรียนรู้ ($M = 5.38, SD = 4.30$) และเนื้อหาการเรียนรู้ Module 3 พื้นฐานท่าโค้งคอ สัญญาณศีรษะ คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังกิจกรรมเท่ากับ 6.74 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.25 ของคะแนนเต็ม (8 คะแนน) ($M = 6.74, SD = 1.35$) มีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนกิจกรรมการเรียนรู้ ($M = 4.91, SD = 2.14$) โดยภาพรวมพบว่า ความรู้เรื่องการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เทคนิคการนวดแบบซ็อนมือ) ของกลุ่มตัวอย่างทุกเนื้อหาการเรียนรู้แต่ละโมดูล มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังกิจกรรมสูงกว่าก่อนกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย Module ที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ Module ที่ 2 และ Module ที่ 1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ เรื่องการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เทคนิคการนวดแบบซ็อนมือ) ก่อนและหลังทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

(n=34)

ผลการประเมินความรู้	n	คะแนนเต็ม	M	SD	t-test	Sig
ก่อนทดลอง	34	30	18.85	3.52	6.63	.000
หลังทดลอง	34	30	22.88	10.96		

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.7 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ เรื่องการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เทคนิคการนวดแบบซ็อนมือ) ก่อนและหลังทดลองของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังกิจกรรมตามรูปแบบ ($M = 22.88, SD = 10.96$) มีค่าสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนกิจกรรมตามรูปแบบ ($M = 18.85, SD = 3.52$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการประเมินทักษะปฏิบัติการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (เทคนิคการนวดแบบซ็อนมือ) ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ตาราง 4.8 ผลประเมินทักษะปฏิบัติการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (การนวดแบบซ้อนมือ) จำนวน 12 กลุ่ม

กลุ่ม ที่	สมาชิก กลุ่ม (n)	ท่าการนวดไทย พื้นฐาน	ทักษะปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ		ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
				ระดับ	แปลผล	
1	3	ข้อเท้า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	4	ถูกต้อง	มุมการวางมือ
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	4	ถูกต้อง	จุดที่ 1 ปรับการวางมือ
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานศรียะ ด้านหลัง	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	4	ถูกต้อง	จุดที่ 2,1 ปรับการวางมือ
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
2	3	เข่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	-
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	จุดที่ 1 ปรับการน้ำหนัก
		พื้นฐานป่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
3	3	เข่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	ปรับการลงน้ำหนัก
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานป่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	ลงน้ำหนักแต่ละจุดน้อย
4	3	เข่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	ทำนิงควรเพิ่มแรง
		พื้นฐานป่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
5	3	เข่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	4	ถูกต้อง	จุด 2 พักสลับสัญญาณ
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	จุด 2 วางมือไม่ถนัด
		พื้นฐานป่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-

ตาราง 4.8 (ต่อ)

กลุ่ม ที่	สมาชิก กลุ่ม (n)	ท่าการนวดไทย พื้นฐาน	ทักษะปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ		ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
				ระดับ	แปลผล	
6	3	ข้อเท้า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	นิ่ง นับจังหวะไม่ ถูกต้อง
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	4	ถูกต้อง	วางมือทำให้แรงนิ่งไม่ ตรงจุด
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานป่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
7	3	เข่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	ทำนั่งทำให้ทิศทางเปลี่ยน
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	ทำนั่งทำให้ทิศทางเปลี่ยน
		พื้นฐานศรียะ ด้านหลัง	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
8	3	เข่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	4	ถูกต้อง	กดข้อเข่าเกินไปจุดที่ 1
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานป่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	มือสั่น
9	3	ข้อเท้า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานป่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
10	3	ข้อเท้า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	ข้อนมือไม่ตรง
		พื้นฐานป่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วย/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	จุดหน่วยน้ำหนักไม่ตรง

ตาราง 4.8 (ต่อ)

กลุ่ม ที่	สมาชิก กลุ่ม (n)	ท่าการนวดไทย พื้นฐาน	ทักษะปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ		ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
				ระดับ	แปลผล	
11	2	ข้อเท้า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วง/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	4	ถูกต้อง	การวางมือไม่ชัดเจน
			ลงน้ำหนัก (หน่วง/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานศรียะ ด้านหลัง	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	4	ถูกต้อง	จุด 3 วางผิดเล็กน้อย
			ลงน้ำหนัก (หน่วง/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
12	2	ข้อเท้า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วง/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานแขนใน	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วง/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	5	ถูกที่สุด	-
		พื้นฐานป่า	ตำแหน่ง (จุด/สัญญาณ/วางมือ)	5	ถูกที่สุด	-
			ลงน้ำหนัก (หน่วง/เน้น/นิ่ง/ทิศแรง)	4	ถูกต้อง	มือสั่น ขาไม่ตรง

จากตาราง 4.8 ผลประเมินทักษะปฏิบัติการนวดไทยเพื่อสุขภาพ (การนวดแบบ
ซ้อนมือ) จากผู้เรียนจำนวน 12 กลุ่ม จำนวน 34 คน ผู้สอนประเมินทักษะปฏิบัติทั้ง 12 กลุ่มแบบ
เผชิญหน้า พบว่า มีจำนวน 2 กลุ่ม ที่ปฏิบัติได้ถูกต้องที่สุด โดยสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ครบถ้วน
กระบวนการสมบูรณ์ (90% ขึ้นไป) และ 10 กลุ่ม ปฏิบัติได้ทั้งในปฏิบัติได้ถูกต้องที่สุด โดย
สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ครบถ้วน กระบวนการสมบูรณ์ (90% ขึ้นไป) และในระดับถูกต้อง คือ
สามารถปฏิบัติได้ตามกระบวนการ (80-90% ขึ้นไป) โดยภาพรวมในแต่ละกลุ่มจะเกิดความ
ผิดพลาดด้านการฝึกทักษะปฏิบัติเล็กน้อย อาทิ กลุ่มที่ 1 และ 11 มีความผิดพลาดที่การวาง
ตำแหน่งมือ กลุ่ม 2, 3, 4, 7, 10 และ 12 มีความผิดพลาดด้านการลงน้ำหนัก กลุ่ม 5, 6 และ 8
ผิดพลาดเรื่องการกดตำแหน่งจุดและสัญญาณ

นอกจากนี้ ผู้สอนเป็นผู้ประเมินทักษะในด้านอื่นๆ ตามกรอบแนวคิดการประเมินทักษะ
ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีรายละเอียดการประเมินดังนี้

ตาราง 4.9 ผลประเมินทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากผู้เรียนทั้ง 12 กลุ่ม

ทักษะ	M	SD	แปลผล
1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหาตามโจทย์สถานการณ์กำหนด	4.33	0.65	มาก
2. ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.00	0.00	มาก
3. ทักษะความร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกันและทำงานร่วมกันเป็นทีม	4.67	0.49	มากที่สุด
4. ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ – การค้นหาข้อมูลความรู้และสืบค้นข้อมูลที่ต้องการเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.58	0.51	มากที่สุด
5. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ออนไลน์แบบผสมผสาน	4.83	0.39	มากที่สุด
6. ทักษะอาชีพ และ ทักษะการเรียนรู้ในวิชาชีพ - สามารถต่อยอดเพื่อประยุกต์และส่งเสริมเป็นอาชีพของตนเองต่อไปได้	4.58	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 4.9 ผลประเมินทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากผู้เรียนทั้ง 12 กลุ่ม โดยทีมผู้สอน พบว่า ผู้เรียนทั้ง 12 กลุ่ม มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในดับมากที่สุด ($M = 4.83, SD = 0.39$) ทักษะความร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกันและการทำงานร่วมกันเป็นทีม อยู่ในดับมากที่สุด ($M = 4.67, SD = 0.49$) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ และด้านทักษะอาชีพ และ ทักษะการเรียนรู้ในวิชาชีพ อยู่ในดับมากที่สุดเท่ากัน ($M = 4.58, SD = 0.51$) นอกจากนี้ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหาตามโจทย์สถานการณ์กำหนด อยู่ในดับมาก ($M = 4.33, SD = 0.65$) และสำหรับทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ผู้สอนประเมินให้เป็นลำดับน้อยสุด อยู่ในดับมาก ($M = 4.00, SD = 0.00$)

3) ผลการสังเกตการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ตาราง 4.10 ผลการสังเกตการณ์มีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านรูปแบบฯ (คะแนนเต็ม 3)

(n=5)

กิจกรรมการเรียนการสอน	M	SD	แปลผลระดับ การมีส่วนร่วม
1) ชั้นก่อนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน			
1.1) การปฐมนิเทศ			
- ผู้เรียนตั้งใจฟัง และมีความสนใจเกี่ยวกับขั้นตอนและกิจกรรม	2.80	0.45	มาก
- ผู้เรียนซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัย และมีความกระตือรือร้นในกิจกรรมการเรียน	2.60	0.55	มาก
1.2) การอบรมการใช้งานระบบ และให้ความรู้การใช้งานระบบ			
- ผู้เรียนสนใจ ตั้งใจในการอบรม และเรียนรู้การใช้งานระบบฯ	3.00	0.00	มาก
- ผู้เรียนมีการซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัย และ/หรือ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างการอบรมและให้ความรู้	2.80	0.45	มาก
1.3) จัดกลุ่มผู้เรียน เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน และเพื่อเป็นกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมมือฝึกปฏิบัติ			
- มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่ม	2.80	0.45	มาก
- ผู้เรียนสนใจและตั้งใจฟังผู้สอนบรรยาย หรือซักถามสงสัย และปฏิบัติตามเป็นอย่างดี	3.00	0.00	มาก
1.4) ประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติ			
- ผู้เรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมประเมินทักษะความรู้ก่อนการทำกิจกรรม	3.00	0.00	มาก
1.5) การชี้แจงเป้าหมาย และกำหนดโจทย์ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้			
- ผู้เรียนตั้งใจในการทำความเข้าใจกับโจทย์ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้	2.60	0.55	มาก
- การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์โจทย์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำภารกิจโจทย์ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้	2.80	0.45	มาก
คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม	2.82	0.39	มาก
2) ชั้นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน			
2.1) ศึกษาวัตถุประสงค์และโจทย์ปฏิบัติ			
- ร่วมวางแผนและแนวทางในการแก้ปัญหาโจทย์ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	2.60	0.55	มาก
- มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่ม	2.60	0.55	มาก
2.2) ศึกษาเนื้อหาผ่านบทเรียนออนไลน์			
- เข้าศึกษาเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ในระบบอย่างต่อเนื่อง	2.60	0.55	มาก
- มีการทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.00	0.00	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

(n=5)

กิจกรรมการเรียนการสอน	M	SD	แปลผลระดับ การมีส่วนร่วม
2.3) ศึกษาและค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติม			
- มีศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาและโจทย์ฝึกปฏิบัติ	2.20	0.45	ปานกลาง
- มีการสอบถามรายละเอียดกับผู้สอนเพื่อการค้นคว้าข้อมูล	2.80	0.45	มาก
2.4) ฝึกปฏิบัติหลังจบบทเรียน			
- ทำกิจกรรมทั้งงานกลุ่มและงานเดี่ยวอย่างครบถ้วน	3.00	0.00	มาก
2.5) แลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิดเห็น			
- แสดงความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่ม และกิจกรรมในระบบ	2.80	0.45	มาก
- แสดงเหตุผล ที่มาของผลงานฝึกปฏิบัติกลุ่ม	2.60	0.55	มาก
2.6) สะท้อนความรู้จากการฝึกปฏิบัติ			
- สะท้อนความรู้ โดยแสดงเหตุผลและผลจากการฝึกปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักการความรู้ที่ชัดเจนในทุกกิจกรรมทุกโมดูล	2.80	0.45	มาก
คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม	2.70	0.46	มาก
3) ชั้นหลังการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน			
3.1) การประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติหลังการเรียนรู้			
- มีการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติหลังการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน	2.80	0.45	มาก
3.2) สรุปและขยายความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อ			
- ผู้เรียนตั้งใจฟังการสรุปความรู้ และแบ่งปันประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรม	3.00	0.00	มาก
- ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อการนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ต่อ	2.40	0.55	มาก
คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม	2.73	0.46	มาก

จากตาราง 4.10 ผลการสังเกตการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมผ่านรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานโดยทีมผู้สอนและทีมผู้วิจัย พบว่า 1) ชั้นก่อนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในทุกขั้นตอน อยู่ในระดับมาก ($M = 2.82, SD = 0.39$) 2) ชั้นการจัดการเรียนการสอนฯ ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในทุกขั้นตอน อยู่ในระดับมาก ($M = 2.70, SD = 0.46$) และ 3) ชั้นหลังการเรียนการสอนฯ ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนย่อย อยู่ในระดับมาก ($M = 2.73, SD = 0.46$) นอกจากนี้ทีมผู้สอนและทีมผู้วิจัย ยังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นที่พบเพิ่มเติม ว่าในขณะที่จัด

กิจกรรมการสรุปและขยายความรู้ ผู้สอนอาจควรกระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนความรู้จากการแสดงความคิดเห็นต่อความรู้และการเรียนรู้ให้ได้ทั่วถึง

4) ผลการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

ตาราง 4.11 ผลการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน

(n=34)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับความคิดเห็น
ด้านระบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน (เว็บไซต์และระบบการเรียนรู้)			
1. ความง่ายในการเข้าถึงเว็บไซต์และระบบการเรียนรู้	3.94	0.49	มาก
2. โครงสร้างระบบการเรียนรู้ออนไลน์บทเรียนออนไลน์ มีลำดับขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย	3.94	0.78	มาก
3. ความง่ายในการใช้เครื่องมือในระบบการเรียนรู้ อาทิ เครื่องมือในการส่งงาน การติดต่อสื่อสาร การวัดและประเมินผล	4.03	0.67	มาก
4. การใช้เว็บไซต์ และระบบจัดการเรียนรู้ Google Classroom และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนของตนเอง	4.21	0.64	มาก
ผลประเมินโดยภาพรวมด้านระบบฯ	4.03	0.65	มาก
ด้านสื่อวีดิทัศน์และสื่อดิจิทัลอื่นๆ ประกอบการเรียนการสอนออนไลน์ฯ			
5. เนื้อหาการนวดไทยมีความเหมาะสม ครบถ้วน สมบูรณ์	4.12	0.64	มาก
6. สื่อวีดิทัศน์ประกอบการเรียนออนไลน์แบบผสมผสาน	4.26	0.57	มาก
7. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อดิจิทัลอื่นๆ ประกอบกิจกรรมการเรียน	4.21	0.54	มาก
8. แหล่งลิงก์ข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่างๆ	4.03	0.67	มาก
ผลประเมินโดยภาพรวมด้านสื่อฯ	4.15	0.61	มาก
ด้านรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ			
9. องค์ประกอบและขั้นตอนของการเรียนออนไลน์	4.21	0.59	มาก
10. บทบาทของผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนในกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ	4.03	0.67	มาก
11. การวัดและการประเมินผลในกิจกรรมการเรียน	4.09	0.75	มาก
ผลประเมินโดยภาพรวมด้านกระบวนการ	4.11	0.67	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

(n=34)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับ ความคิดเห็น
ด้านขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ			
12. ชั้นก่อนการเรียนการสอนฯ	4.21	0.59	มาก
13. ชั้นระหว่างการเรียนการสอนฯ	4.12	0.64	มาก
14. ชั้นหลังการเรียนการสอนฯ	4.21	0.64	มาก
15. ความเหมาะสมโดยภาพรวมของรูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่	4.21	0.69	มาก
ผลประเมินโดยภาพรวมด้านขั้นตอนและวิธีการ	4.19	0.65	มาก
ด้านทักษะต่างๆ ที่ได้รับพัฒนา			
16. สามารถค้นหาข้อมูลความรู้และสืบค้นข้อมูลที่ต้องการเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.26	0.67	มาก
17. ความร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกันและการทำงานร่วมกันเป็นทีม	4.21	0.69	มาก
18. พัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ออนไลน์แบบผสมผสาน	4.24	0.70	มาก
19. ส่งเสริมทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหาตามโจทย์สถานการณ์กำหนด	4.15	0.61	มาก
20. สามารถต่อยอดเพื่อประยุกต์และส่งเสริมเป็นอาชีพของตนเองต่อไปได้	4.35	0.60	มาก
ผลประเมินโดยภาพรวมด้านทักษะต่างๆ ที่ได้รับการพัฒนา	4.24	0.65	มาก

จากตาราง 4.11 ผลการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 คน พบว่า 1) ด้านระบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน (เว็บไซต์และระบบการเรียนรู้) โดยภาพรวมระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($M = 4.03$, $SD = 0.65$) 2) ด้านสื่อวีดิทัศน์และสื่อดิจิทัลอื่นๆ ประกอบการเรียนการสอนออนไลน์ฯ โดยภาพรวมระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($M = 4.15$, $SD = 0.61$) 3) ด้านรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ โดยภาพรวมระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($M = 4.11$, $SD = 0.67$) 4) ด้านขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ โดยภาพรวมระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($M = 4.18$, $SD = 0.63$) และ 5) ด้านทักษะต่างๆ ที่ได้รับพัฒนา โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ

มาก ($M = 4.24, SD = 0.65$) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินความคิดเห็นจากกระบวนการตามรูปแบบ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า สามารถต่อยอดเพื่อประยุกต์และส่งเสริมเป็นอาชีพของตนเองต่อไปได้ อยู่ในระดับมาก ($M = 4.35, SD = 0.60$)

นอกจากนี้ความคิดเห็นต่อรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานฯ ทำให้ผู้ต้องการเรียนรู้สามารถเข้าถึงบทเรียนออนไลน์ได้ง่าย สะดวกต่อการใช้งาน เพิ่มช่องทางการเรียนรู้ สามารถนำไปเป็นช่องทางในการส่งเสริมอาชีพได้อีกหนึ่งรูปแบบ ($n=13$) ประโยชน์จากการเรียนผ่านรูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เป็นช่องทางในการพัฒนาความรู้และทักษะปฏิบัติเสริมจากห้องเรียนจริง และยังช่วยในเรื่องการทบทวนเทคนิคและการฝึกปฏิบัติทักษะทางการนวดซึ่งสามารถนำมาปรับใช้เพื่อรักษาคนไข้ต่อไป ($n=12$) ปัญหาอุปสรรคที่พบเจอในขณะดำเนินงานกิจกรรมเรื่องระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ($n=4$)

ตอนที่ 3.2 ผลการประเมินรับรองคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่แล้ว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และนำรูปแบบที่ปรับปรุงไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรับรองคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 ผลการประเมินรับรองคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

($n = 3$)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับคุณภาพ
ตอนที่ 1 การประเมินวัตถุประสงค์ และหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบฯ	4.83	0.41	มากที่สุด
1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องของรูปแบบฯ	4.67	0.58	มากที่สุด
ตอนที่ 2 การประเมินด้านองค์ประกอบของรูปแบบฯ	4.90	0.30	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

(n = 3)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับคุณภาพ
1. กระบวนการและขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์และบทเรียนออนไลน์	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหาการนวดไทยเพื่อสุขภาพ	5.00	0.00	มากที่สุด
4. สื่อ เทคโนโลยี และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ผู้สอนและบทบาทของผู้สอน	4.67	0.58	มากที่สุด
6. ผู้เรียนและบทบาทของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
ตอนที่ 3 การประเมินขั้นตอนในกระบวนการของรูปแบบฯ	5.00	0.00	มากที่สุด
1) ขั้นก่อนการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน <ul style="list-style-type: none"> 1.1 ปฐมนิเทศ 1.2 ลงทะเบียนและทดลองใช้ระบบการเรียนออนไลน์ 1.3 จัดกลุ่มผู้เรียน 1.4 ประเมินความรู้และทักษะก่อนการเรียนรู้ 	5.00	0.00	มากที่สุด
2) ขั้นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน <ul style="list-style-type: none"> 2.1 ศึกษาวัตถุประสงค์และโจทย์ปฏิบัติ 2.2 ศึกษาเนื้อหาผ่านบทเรียนออนไลน์ 2.3 ศึกษาและค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติม 2.4 ฝึกปฏิบัติหลังจบบทเรียน 2.5 แลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิดเห็น 2.6 สะท้อนความรู้จากการฝึกปฏิบัติ 	5.00	0.00	มากที่สุด
3) ขั้นหลังการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน <ul style="list-style-type: none"> 3.1 การประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติหลังกิจกรรม การเรียนรู้ตามรูปแบบฯ 3.2 สรุปและขยายความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อ 	5.00	0.00	มากที่สุด
ตอนที่ 4 การนำองค์ประกอบ ขั้นตอนของไปใช้ปฏิบัติจริง	4.87	0.35	มากที่สุด
1. รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

(n = 3)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผลระดับคุณภาพ
2. รูปแบบฯ สามารถส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ได้	4.67	0.58	มากที่สุด
3. ระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการตามรูปแบบฯ	4.67	0.58	มากที่สุด
4. การประเมินผลลัพธ์ของกิจกรรมตามรูปแบบฯ	5.00	0.00	มากที่สุด
5. แนวทางและเงื่อนไขในการใช้รูปแบบฯ	5.00	0.00	มากที่สุด
ตอนที่ 5 การรับรองรูปแบบฯ เพื่อการเผยแพร่และใช้ประโยชน์ทางการเรียนการสอนในอนาคต	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 ผลการประเมินรับรองคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานในการส่งเสริมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ให้ความเห็นต่อรูปแบบ ดังนี้ ตอนที่ 1 การประเมินวัตถุประสงค์ และหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบฯ โดยภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.83, SD = 0.41$) ตอนที่ 2 การประเมินด้านองค์ประกอบของรูปแบบฯ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.90, SD = 0.30$) ตอนที่ 3 การประเมินขั้นตอนในกระบวนการของรูปแบบฯ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00, SD = 0.00$) ตอนที่ 4 การนำองค์ประกอบ ขั้นตอนของไปใช้ปฏิบัติจริง มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.87, SD = 0.35$) และตอนที่ 5 การรับรองรูปแบบฯ เพื่อการเผยแพร่และใช้ประโยชน์ทางการเรียนการสอนในอนาคต อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 5.00, SD = 0.00$)

นอกจากนี้แล้วผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะว่าควรพิจารณาเพิ่มแผนภาพรูปแบบที่มีลักษณะเป็นพลวัต และพิจารณาเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอน เครื่องมือ และเกณฑ์การวัดและประเมินผล